7/6205

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

- 6 Temmuz 2005

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8965
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Milletvekili Ali Kemal KUMKUMOĞLU tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/6205 esas sayılı **yazılı soru önergesinde** yer alan hususlara ilişkin sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

SORU 1- TEKEL Tokat sigara fabrikasına 8 adet sert paket sigara paketleme makinesinin kiralanması suretiyle hizmet alımı ihalesine çağrılan ve ihalenin verildiği İspanyol MTS firmasının sadece ikinci el makine sattığı bilgisi, firmanın internet sitesinde bile açıkça yazmasına rağmen, yeni makine alımı için açılan ve şartnamesinde bu şartın bulunduğu ihaleyi nasıl kazanmıştır?

CEVAP 1- İşin şartnamesinde açıkça üretim hizmeti kiralanacak olan makinelerin "yeni ve kullanılmamış" olması şartı yer almıştır. Yüklenici firma, yeni makinalar ürettiğine dair bilgileri ihale komisyonuna sunmuş ve ayrıca makinelerin yeni ve kullanılmamış olacağını taahhüt etmiştir. M.T.S. Tobacco S.A. firmasının ileri teknolojide yeni ve kullanılmamış makine ürettiğine dair İspanya Navara Resmi Ticaret Sanayi Odasınca düzenlenen belgeler de firma tarafından ibraz edilmiştir.

SORU 2- Yürürlükteki mevzuat ve ihale şartnamesi gereği, "yeni ve kullanılmamış" makinelerin alınması zorunluyken, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunun alınan 4 makinenin bu şarta uymadığına dair kararından sonra, ikinci el makine almaya, hatta bunların "yeni ve kullanılmamış" olduğunu iddia ederek almaya çalışılan kamu görevlileri hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

CEVAP 2- Sözkonusu 8 adet sert kutu paketleme makine hattı kiralama ihalesine ait Teknik Şartnamenin 9. maddesi "makineler yeni ve kullanılmamış olacaktır." şartını getirmektedir. Firma ile yapılan sözleşmede de bu şarta yer verilmiş ve firmadan, makinelerin yeni ve kullanılmamış olduklarına dair her bir makine için taahhütname alınmıştır. Makineler geçici olarak ithal edilip TAPDK tarafından gereken onay verildiktan sonra ödeme yapılacak olup, bu işlemler tekemmül etmediğinden kamunun herhangi bir kaybından bahsedilmesi söz konusu olmadığından, herhangi bir kamu görevlisi hakkında inceleme başlatılmasına gerek görülmemiştir.

SORU 3- TEKEL'in elinde bulunan makinelerin rektefiye edilerek, sert paket yapabilecek hale getirilmesi işini, makine başına 250.000 Dolara yapmak üzere Çin'den teklif alınmış mıdır? Bu mümkünken MTS den alınmış ise, rektefiye ettirilmiş, kullanılmış makinelerin her birinin 1.750.000. Euro'ya mal olacak şekilde kiralanmasının, gerekçesi nedir?

./..

7/6205

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

6 Temmuz 2005

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8965
KONU :

CEVAP 3- TEKEL Tokat Sigara Fabrikasındaki yumuşak paket sigara makinelerinin modifiye edilmek suretiyle sert paket sigara makinesine dönüştürülmesi için 2003 yılı sonlarında Çin Tekeli ile yapılan işbirliği protokolü kapsamında, her bir makine için 500.000 dolar bedelle modifiye yapılması amacıyla eski makinelerin Çin'e gönderilerek parça değiştirmek suretiyle yenilenmesi ve ülkemize iadesi hususunda bir anlaşma sağlanmış, ancak protokol gereği TEKEL tarafından istenilen teminat mektubunun Çin Tekeli tarafından verilememesi nedeniyle bu anlaşma iptal edilmiştir.

Sözkonusu, 8 adet sert kutu paketleme makine hattı kiralama işi, bir rektifiye ve makine modifikasyonu olmayıp, tamamen yeni ve kullanılmamış makinelerin kiralama suretiyle hizmet alımı işlemi olarak gerçekleştirilmiştir. Her iki işin kapsamı birbirinden tamamen farklıdır.

Herbir makinanın 1.730.000 Euro olan kiralama bedeli içinde, makinelerin 4 yıllık yedek parça ihtiyaçları, eğitim ve bakım giderleri ile bu makinelere uyum sağlanabilmesi için sistemi entegre hale getirecekleri, mevcut sigara imalat makinelerinde yapılacak modifikasyon işleri ve sürekli teknik personel bulundurma ile belirli bir üretim seviyesinin garanti altına alınması hususları da dahil bulunmaktadır.

Makinaların pahalı olarak nitelendirilen fiyatlarının sigara makinaları üreticisi Focke, Molins, GD, Hauni gibi firmaların verdikleri tekliflerle kıyaslandığında pahalı değil, çok daha uygun ve avantajlı olduğu net bir şekilde görülmektedir. Zira; Focke firmasının yenilenmiş makine için 2.884.000 Euro, Molins firmasının yine yenilenmiş makine için 1.785.000 Euro teklifi ve İtalyan GD firmasının bizim makinamızı İtalya'daki kendi tesislerinde yumuşak tipten sert tipe dönüştürmek (modifikasyon) için 1.900.000 Euro teklifi değerlendirmelerde etkili olmuştur.

SORU 4- TEKEL'in diğer fabrikaları için, saatte devir hızı 9000 olan sıfır, yeni makinelerin tanesi kaça alınmıştır? Bu fiyat MTS den alınmaya çalışılan saatteki devir hızı 2000 olan 8 makinenin her birinin alım fiyatından daha mı ucuzdur?

CEVAP 4- TEKEL Ballıca Sigara Fabrikası için 500 devir/dk. kapasiteli iki adet paketleme makinesi, her birine 3.113.950 Euro ödenmek suretiyle ihale ile satın alınmıştır. M.T.S. Tobacco S.A. firmasından kiralanan makineler ise, 1984 yılında işletmeye alınan düşük devirli sigara imal makinalarına entegre edilerek uyumlu çalıştırılmak üzere 200 devir/dk. kapasiteli olup, 1.730.000 Euro ortalama kiralama bedeliyle, 4 yılı kapsayan bir süre için ve herbir makinaya aylık 36.000 Euro ödenmek şartıyla kiralanmıştır. Kiralama bedeline, makinelerin 4 yıl süre ile yedek parça ihtiyacı, eğitim giderleri, bakım giderleri ve sigara imalat makineleri ile entegre olabilecek şekilde makinelerde yapılacak modifikasyon masrafları, sürekli teknik eleman bulundurma ve belirli bir üretim seviyesinin garanti altında bulundurulması (hedefin altında kalınması halinde aylık ödemelerin düşürülmesi) hususları ve finansman giderleri dahildir.

./..

7/6205

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

6 Temmuz 2005

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8965
KONU :

-3-

Ballıca Sigara Fabrikasına satın alınan makinaların birim fiyatıyla, Tokat Sigara Fabrikasına kiralanan makinaların birim kiralama bedeli mukayese edildiğinde, kaldı ki; aslında birbirinden tamamen farklı işlemlerdir, Ballıca Sigara Fabrikasına alınan makinanın fiyatı yaklaşık 1.380.000 Euro daha pahalıdır..

SORU 5- İdarenin ve Maliye Bakanı'nın konuyla ilgili yaptıkları tüm açıklamalarını geçersiz hale getiren, Kamu İhale Kurulunun, 2005/U.H.Z.600 sayılı, 24.03.2005 tarihli, söz konusu ihalenin "ihale usulünün seçiminde mevzuata uyarlık bulunmadığı, esasında bir mal alımı olarak yapılması gereken ihalenin hizmet alımı şekline getirildiği, leasing yöntemiyle alıyoruz denmesine rağmen, bu yöntemle ilgili hükme yer verilmediği, ihale konusunun "yatırım" niteliğinde olmasına karşın bu prosedüre uygun işlem yapılmadığı, ödeneği olmadan ihaleye çıkıldığı, rekabet şartlarına uyulmadığı, şartname ve yapılan işlemlerin kanun ve yönetmeliklere aykırı olduğu" yönündeki kararından sonra herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

CEVAP 5- Ülkemiz sigara pazarında sert paket tipi sigaraların yoğun talep görmesi, TEKEL'in eşit olmayan rekabet koşulları içerisinde sürekli pazar kaybı karşısında Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunun raporlarında zaman geçirilmeden sert paket sigara kapasitesinin arttırılmasının istenilmesi, 2004 yılında sektördeki rekabetin hız kazanması, piyasada önceden öngörülmeyen şartların oluşması ve hızlı pazar kayıplarının önlenebilmesi için acil önlem alınması gerekliliği ortaya çıktığından, Kamu İhale Kanununun 21/b maddesi tanımına uygun koşulların oluştuğu görülerek ilgili Bakanlık ve 4046 sayılı Kanunun 4. maddesinin (ı) fıkrası çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığının izni alınarak ihale prosedürüne başlanmıştır. İhale süreci içinde Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen tüm hükümlere uyularak ihale sonuçlandırılmıştır.

Söz konusu makinelerin hizmete alınması için yapılan kiralama, 4734 ve 4735 sayılı Yasalar uyarınca "Hizmet Alımı" kapsamında malın kendi sahibinden yapılan ve TEKEL'in özelleştirilmesi durumunda kira sözleşmesinin feshedilebileceği veya TEKEL'in gerektiğinde bu sözleşmeden vazgeçebileceği hükümlerini içeren bir kiralamadır. Bu nedenle, kiralama suretiyle yapılan hizmet alımları, yatırım programından değil, işletme bütçesinden finanse edilmektedir.

Sözleşmenin 13'üncü maddesindeki atıfla, Tip İdari Şartnamenin Diğer Hususlar başlıklı bölümünün 8. maddesinde, makinelerin hertürlü yasal prosedür tamamlanarak fiilen üretime alınmasını müteakip kira ödemesi yapılacağı öngörüldüğünden, bugüne kadar makinelerin üretime alınmaması nedeniyle firmaya herhangi bir ödeme yapılmamıştır.

./..

7/6205

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

- 6 Temmuz 2005

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 8965
KONU :

-4-

Kamu İhale Kurulu Kararında yeralan muhalefet şerhlerinde ve İhale Kurulu Kararında, "Teknik Şartnamenin belli bir firmayı işaret ettiği iddiasının" yerinde olmadığı gerekçeleriyle tesbit edilmiş olup, herhangi bir suç duyurusunda bulunulmamaktadır. Bu durum, ihaleye fesat karıştırılmadığının da en belirgin göstergesidir. Kurul Kararında, konunun Maliye Bakanlığınca da değerlendirilmesi talep edilmiş olup, bu değerlendirme halen devam etmektedir. Ayrıca Sigara Sanayi İşletmeleri ve Ticareti A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından, bugüne kadar hiçbir ödeme yapılmayan bu işten vazgeçilme kararı alınmış ve uygulamaya konulmuştur.

SORU 6- Üst kurul kararlarıyla mevzuata aykırı olduğu tespit edilen işlemleri ısrarla sürdüren ilgili Bakanlığın ve yöneticilerin yol açtığı, üretim yapılamaması nedeniyle satış zararı, devletin vergi kaybı ve bu makinelerde kullanılmaya uygun olduğu için alınan sarf malzemeleri nedeniyle uğranılan zarar ne kadardır?

CEVAP 6- Tokat Sigara Fabrikasına sert paket sigara paketleme makinelerinin kiralanmasının amacı, fabrikada atıl halde bulunan üretim makinelerinin sert paketleme makineleri ile desteklenmesidir. Bu nedenle, sert paketleme makinelerinin işletmeye alınamaması sonucu, bu durum diğer üretim faaliyetlerini etkilemediğinden bir zarar da söz konusu değildir. Ayrıca kiralanan makinelere hiçbir ödeme yapılmamıştır. Öte yandan, stoklarda olmayan malzemelerin alınması yoluna gidilmiş olup, bu malzemeler yeni üretilecek sigaralarda kullanılacaktır. Bu nedenle her hangi bir zararın oluşması da söz konusu değildir.

SORU 7- Bu sonuçlara yol açan sorumlular hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Konuyla ilgili Başbakanlık Teftiş Kurulunu harekete geçirdiniz mi?

CEVAP 7- Konu ile ilgili olarak; Maliye Bakanlığı, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Kamu İhale Kurulu gibi kamu otoriteleri kendi yönlerinden inceleme yapıp, işlem tesis etmektedirler. Konu adli yargıda da tahkik edilmekte ve yargı süreci devam etmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı